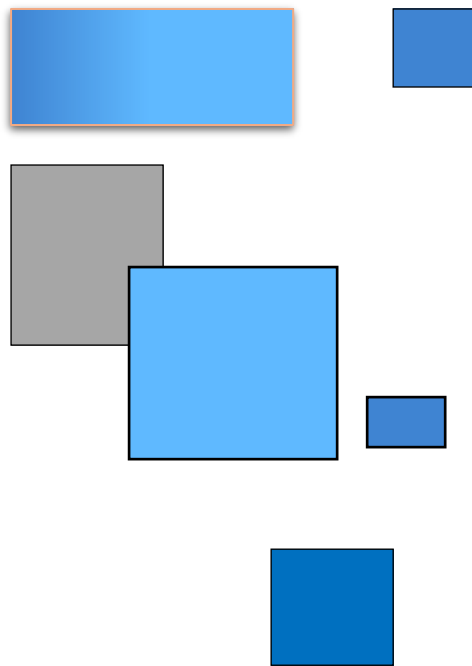

Orzeczenia komisji lekarskich ZUS wydane w 2025 roku

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa, 2026

Opracował: Andrzej Kania
Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Małgorzata Wolska-Łopacińska
Wicedyrektor Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło

X (x) - wypełnienie tej pozycji jest niemożliwe albo niecelowe

Zero (0,0)- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05

„w tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

„z tego” - oznacza, że wymieniane są wszystkie składniki sumy

Uwaga:

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

Spis treści

	Strona
Spis tabel	4
Spis rysunków	5
Wstęp	7
1 Liczba i struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie	9
2 Rozstrzygnięcia komisji lekarskich	15
2.1 Zmiany w ustaleniach lekarza orzecznika	22
3 Charakterystyka osób badanych	26
Podsumowanie	45

Spis tabel

	Strona
Tab.1 Orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie ZUS w latach 2022-2025	9
Tab.2 Orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie ZUS w latach 2024-2025 według ich rodzaju	11
Tab.3 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według ich rodzaju	12
Tab.4 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według rodzaju środka odwoławczego	14
Tab.5 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w latach 2024-2025 według rodzaju orzeczenia	16
Tab.6 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według województw	18
Tab.7 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według rodzaju ustalenia i województw	19
Tab.8 Struktura orzeczeń w sprawach rentowych wydanych przez komisje lekarskie w latach 2024-2025 zmieniających ustalenia lekarza orzecznika	23
Tab.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według okoliczności powstania uszczerbku oraz wybranych rodzajów urazów i chorób zawodowych	24
Tab.10 Orzeczenia komisji lekarskich wydane w 2025 r. według rodzaju orzeczenia i płci osób badanych	27
Tab.11 Orzeczenia wydane w 2025 r. przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie według płci i wieku	28
Tab.12 Orzeczenia komisji lekarskich w sprawach rentowych wydane w latach 2024-2025 według grup badanych	28
Tab.13 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wieku badanych i wybranych grup chorobowych	30
Tab.14 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i wieku badanych	31
Tab.15 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według wieku badanych i wybranych grup chorobowych	33
Tab.16 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i wieku badanych	34
Tab.17 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych	36
Tab.18 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy	37
Tab.19 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych	39
Tab.20 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według okoliczności powstania uszczerbku oraz rodzajów urazów i wybranych chorób zawodowych	41

Spis tabel (dok.)

	Strona
Tab.21 Orzeczenia w sprawie renty socjalnej wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według płci i ustaleń orzecznich	42
Tab.22 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych w sprawie renty socjalnej według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych	43
Tab.23 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych w sprawie renty socjalnej według wybranych grup chorobowych i przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy	43
Tab.24 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych w sprawie renty socjalnej według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych	44

Spis rysunków

	Strona
Rys.1 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w wyniku badań przeprowadzonych w 2025 r.	13
Rys.2 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r. według rodzaju środka odwoławczego	14
Rys.3 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r.	17
Rys.4 dział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach lekarzy orzeczników w 2025 r.	20
Rys.5 Udział orzeczeń zmieniających orzeczenia lekarzy orzeczników w orzeczeniach ogółem wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r.	21
Rys.6 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych	32
Rys.7 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych	35
Rys.8 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności	38
Rys.9 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności	38

Wstęp

Do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy m.in. orzekanie dla celów ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń wypłacanych przez Zakład, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Orzeczenia wydają:

- lekarz orzecznik ZUS – w I instancji,
- komisja lekarska ZUS – w II instancji.

Postępowanie orzecznicze podejmowane jest na podstawie wniosku osoby występującej o świadczenie. Do wniosku – oprócz dokumentów uzasadniających prawo do świadczeń i ich wysokości – powinna być dołączona dokumentacja medyczna.

Zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska oceniają niezdolność do pracy, jej stopień, a także dokonują ustaleń dotyczących:

- daty powstania niezdolności do pracy,
- przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy,
- związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- celowości przekwalifikowania zawodowego.

Lekarz orzecznik oraz komisja lekarska dokonują oceny niezdolności do pracy w formie orzeczenia. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz szans na odzyskanie zdolności do pracy lekarz orzecznik i komisja lekarska uwzględniają:

- stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności poprzez leczenie i rehabilitację,
- możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej, która nie zgadza się z treścią orzeczenia, przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Sprzeciw wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej

Zakładu właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Komisja lekarska nie rozpatruje sprzeciwu wniesionego po terminie.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w orzeczeniu, w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczenia, Prezes Zakładu również może zgłosić zarzut wadliwości orzeczenia i przekazać sprawę do rozpatrzenia przez komisję lekarską.

W imieniu Prezesa Zakładu zarzut wadliwości zgłasza główny lekarz orzecznik dokonując kontroli merytorycznej i formalnej orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS.

Zarzut wadliwości ma prawo zgłosić także naczelny lekarz Zakładu lub lekarz inspektor dokonujący kontroli orzeczeń w ramach nadzoru nad orzekaniem o niezdolności do pracy.

Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu kierowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na usługi rehabilitacyjne (t.j. Dz.U. 2019 poz. 277) od grudnia 2017 r. wprowadzono możliwość:

- wniesienia sprzeciwu przez osobę zainteresowaną oraz zgłoszenia przez Prezesa Zakładu zarzutu wadliwości orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika w sprawie potrzeby rehabilitacji leczniczej – **w sprawach, w których prowadzone jest postępowanie z wniosku o rehabilitację leczniczą sporządzonego przez lekarza prowadzącego leczenie,**
- wydania orzeczenia o potrzebie rehabilitacji leczniczej „z urzędu” przez komisję lekarską – **w sprawach, w których prowadzone jest postępowanie z wniosku o ustalenie uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy albo świadczenia rehabilitacyjnego;** w przypadku, gdy komisja lekarska rozpatruje sprawę z wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy albo o świadczenie rehabilitacyjne i stwierdzi, że ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do pracy po przeprowadzeniu rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej (a ustalenia takiego nie dokonał lekarz orzecznik) powinna wydać orzeczenie o potrzebie rehabilitacji leczniczej, wskazując jednocześnie jej profil.

W 2025 r. podobnie jak w roku poprzednim działało 30 komisji lekarskich ZUS mających siedziby w 16 oddziałach.

Przedmiotem niniejszego opracowania są orzeczenia wydane przez komisje lekarskie zmieniające bądź podtrzymujące orzeczenia lekarzy orzeczników.

1. Liczba i struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie

W 2025 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali ogółem 1 099,6 tys. orzeczeń lekarskich. W stosunku do 785,4 tys. orzeczeń przysługiwała możliwość odwołania się od decyzji lekarza orzecznika do komisji lekarskich.

W związku z wniesionymi sprzeciwami oraz zgłoszonymi zarzutami wadliwości od orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS – komisje lekarskie wydały w 2025 roku 72,2 tys. orzeczeń (średnio 6,0 tys. w miesiącu). Liczba wniesionych sprzeciwów oraz zgłoszonych zarzutów wadliwości ogółem zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 2,5 tys. orzeczeń, tj. o 3,4%.

Tab.1 Orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie ZUS w latach 2022-2025

Orzeczenia	2022		2023		2024		2025	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
Ogółem*/	857 047	100,0	882 207	100,0	867 091	100,0	857 525	100,0
<i>z tego wydane przez:</i>								
lekarzy orzeczników ZUS	781 589	91,2	804 867	91,2	792 394	91,4	785 361	91,6
komisje lekarskie	75 458	8,8	77 340	8,8	74 697	8,6	72 164	8,4

*/bez wydanych w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy

Rozpatrując poszczególne rodzaje orzeczeń, najczęściej, analogicznie jak w latach poprzednich, odwoływano się od orzeczeń lekarzy orzeczników :

- w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) lub sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki – „orzeczenia pozostałe” – sprzeciw został zgłoszony w 17,5% przypadków,
- pierwszorazowych i ponownych w sprawie renty socjalnej – 14,7%
- powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu –13,5%,
- pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie renty rodzinnej, o dodatek pielęgnacyjny osoby pobierającej rentę rodzinną – 12,9% (tabl. 2).

Najwięcej orzeczeń lekarze orzecznicy wydali w związku z ponownym badaniem dla celów rentowych – 247,1 tys. oraz z badaniem pierwszorazowym dla celów rentowych – 188,8 tys. Orzeczenia komisji lekarskich w grupie orzeczeń ponownych stanowiły 7,4% (18,3 tys.), a w grupie pierwszorazowych 7,7% (14,4 tys.) i były to najniższe udziały orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach lekarzy orzeczników.

Wśród orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w związku z odwołaniami od orzeczeń lekarzy orzeczników największy odsetek stanowiły orzeczenia ponowne dla celów rentowych – 25,4%, następnie pierwszorazowe dla celów rentowych – 20,0%. Udział orzeczeń pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego wyniósł 11,6%. Orzeczenia powypadkowe dotyczące oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu to 10,4%, orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie renty socjalnej – 9,5%. W dalszej kolejności były to orzeczenia o potrzebie rehabilitacji leczniczej wydane na wniosek lekarza leczącego – 8,2%, orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom – 6,5%, orzeczenia pierwszorazowe i ponowne dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego – 3,1%. Orzeczenia w sprawach świadczeń podlegających koordynacji stanowiły 2,9%, zaś orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o rentę rodzinną 2,0%, pozostałe orzeczenia to 0,4%.

Tab.2 Orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie ZUS w latach 2024-2025 według ich rodzaju

Rodzaj orzeczenia a - rok poprzedni = 100	Orzeczenia wydane przez:		Udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach wydanych przez lekarza orzecznika	
	lekarzy orzeczników	komisje lekarskie		
Ogółem*/	2024	792 394	74 697	9,4
	2025	785 361	72 164	9,2
<i>z tego dotyczące orzeczeń:</i>	a	99,1	96,6	x
pierwszorazowych dla celów rentowych	2024	187 383	15 479	8,3
	2025	188 805	14 445	7,7
	a	100,8	93,3	x
ponownych dla celów rentowych	2024	250 381	19 034	7,6
	2025	247 117	18 343	7,4
	a	98,7	96,4	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie renty rodzinnej, o dodatek pielęgnacyjny osoby pobierającej rentę rodzinną	2024	11 671	1 486	12,7
	2025	10 969	1 420	12,9
	a	94,0	95,6	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	2024	57 383	5 532	9,6
	2025	52 842	4 726	8,9
	a	92,1	85,4	x
powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	2024	60 405	8 449	14,0
	2025	55 545	7 506	13,5
	a	92,0	88,8	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawie renty socjalnej	2024	45 747	6 064	13,3
	2025	46 764	6 876	14,7
	a	102,2	113,4	x
o potrzebie rehabilitacji leczniczej na wniosek lekarza leczącego	2024	65 731	6 318	9,6
	2025	66 718	5 937	8,9
	a	101,5	94,0	x
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego	2024	97 048	10 073	10,4
	2025	80 118	8 388	10,5
	a	82,6	83,3	x
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego	2024	-	-	-
	2025	18 617	2 202	11,8
	a	x	x	x
w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2024	15 144	2 012	13,3
	2025	16 397	2 064	12,6
	a	108,3	102,6	x
pozostałych**/	2024	1 501	250	16,6
	2025	1 469	257	17,5
	a	97,9	102,8	x

*/ bez wydanych w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy

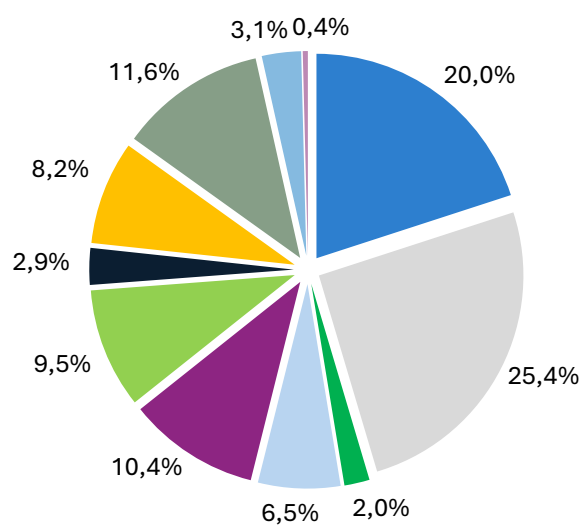
**/ w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, w sprawie trwałej niezdolności pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) oraz w związku z badaniem dziecka w wieku powyżej 16-go roku życia w celu przyznania matce, ojcu lub opiekunowi wcześniejszej emerytury

Tab.3 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według ich rodzaju

Rodzaj orzeczenia	Orzeczenia	
	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	72 164	100,0
<i>z tego dotyczące orzeczeń:</i>		
pierwszorazowych dla celów rentowych	14 445	20,0
ponownych dla celów rentowych	18 343	25,4
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie renty rodzinnej, o dodatek pielęgnacyjny osoby pobierającej rentę rodzinną	1 420	2,0
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	4 726	6,5
powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	7 506	10,4
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie renty socjalnej	6 876	9,5
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego	8 388	11,6
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego	2 202	3,1
w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2 064	2,9
pozostałych*/	257	0,4

*/m. in. w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) oraz o potrzebie rehabilitacji leczniczej

Rys.1 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w wyniku badań przeprowadzonych w 2025 r.

Orzeczenia:

- pierwszorazowe dla celów rentowych
- ponowne dla celów rentowych
- o rentę rodzinną
- o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom
- powypadkowe
- w sprawie o rentę socjalną
- pozostałe oraz w sprawach świadczeń podlegających koordynacji
- stwierdzające potrzebę rehabilitacji leczniczej
- dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego
- dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopelniającego
- pozostałe

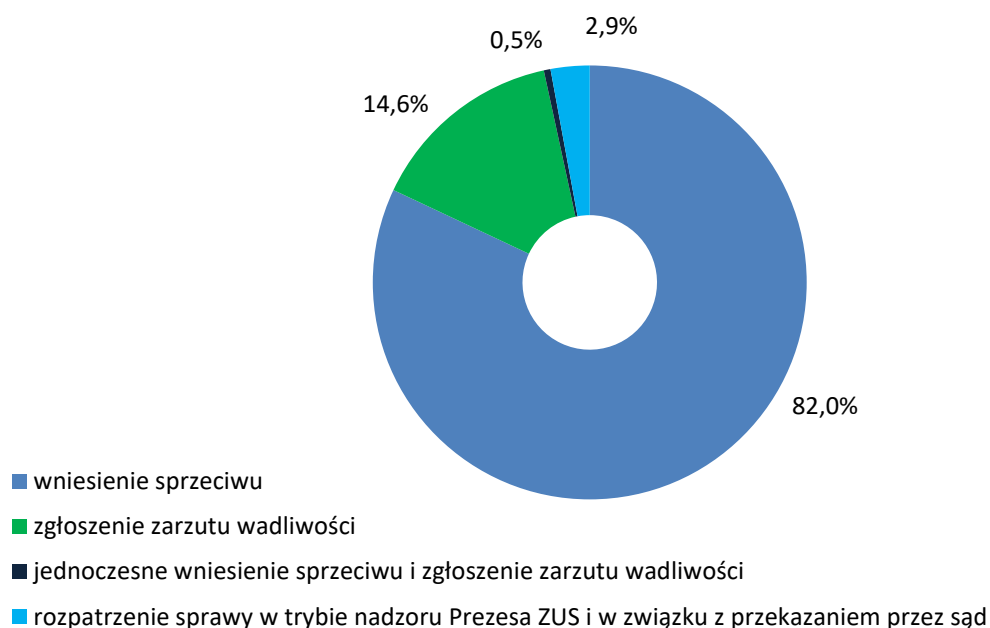
Z ogólnej liczby 72,2 tys. orzeczeń wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie:

- 59,2 tys. (tj. 82,0%) wydano w związku z wniesieniem sprzeciwu,
- 10,5 tys. (14,6%) w związku ze zgłoszeniem przez głównego lekarza orzecznika bądź lekarza inspektora zarzutu wadliwości,
- 0,4 tys. (0,5%) rozpatrzono i wydano w związku z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem wadliwości (rys. 2, tabl. 4).

Ponadto w 2025 r. komisje rozpatrzyły łącznie 2,1 tys., tj. 2,9% spraw skierowanych w trybie zwierzchniego nadzoru Prezesa ZUS lub na podstawie postanowienia sądu. Były to sprawy rozpatrywane przez komisje lekarskie w ramach nadzoru nad wykonywaniem orzekania o niezdolności do pracy przez lekarzy orzeczników w oddziałach Zakładu, sprawowanego przez Prezesa Zakładu za pośrednictwem głównego lekarza orzecznika. Nadzór ten obejmuje, m.in. analizę odwołań wniesionych od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika w celu stwierdzenia, czy w odwołaniu tym nie wskazano nowych okoliczności

dotyczących niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji. Jeśli w odwołaniu wskazano nowe okoliczności, sprawa zostaje skierowana do ponownego rozpatrzenia przez lekarza orzecznika ZUS.

Rys.2 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r. według rodzaju środka odwoławczego

Tab.4 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według rodzaju środka odwoławczego

Orzeczenia	Ogółem	W związku:			
		z wniesionym sprzeciwem	ze zgłoszonym zarzutem wadliwości	z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem zarzutu wadliwości	inne ^{*/}
OGÓŁEM	72 164	59 177	10 524	365	2 098
<i>z tego:</i>					
zmieniające ustalenia lekarza orzecznika	19 512	12 000	6 879	242	391
podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika	51 185	47 177	3 645	123	240
nieustalone rozstrzygnięcie komisji lekarskiej	1 467	-	-	-	1 467

^{*/m.} in. wydane w trybie zwierzchniego nadzoru nad wykonywaniem orzekania o niezdolności do pracy, wyroki sądowe

2. Rozstrzygnięcia komisji lekarskich

Komisje lekarskie, rozpatrując wniesiony sprzeciw lub zarzut wadliwości, przy wydawaniu orzeczenia dokonują w większości przypadków rozstrzygnięcia na podstawie dokumentacji dołączonej do wniosku. Jeżeli dokumentacja dołączona do wniosku nie była wystarczająca do wydania orzeczenia, komisja lekarska ma prawo zwrócić się o jej uzupełnienie, o opinię lekarza konsultanta, o wyniki badań dodatkowych lub o wyniki obserwacji szpitalnej, jak również przeprowadzić bezpośrednio badanie stanu zdrowia osoby, w stosunku do której miało być wydane orzeczenie.

W 2025 r. badania specjalistyczne przeprowadzono dla 3,7 tys. osób, badania w domu chorego dla 64 osób, badania przeprowadzone przez psychologa w 0,4 tys. przypadków, a badania dodatkowe dla 36 osób. Ogółem komisje lekarskie Zakładu zleciły wykonanie 4,1 tys. dodatkowych badań.

Jeżeli w ramach rozpatrzenia wniesionego sprzeciwu lub zarzutu wadliwości komisja lekarska zmieniła co najmniej jedno z następujących ustaleń: stopień niezdolności do pracy, związek niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami powstania tej niezdolności, datę powstania niezdolności do pracy, przewidywany okres trwania niezdolności do pracy, procent uszczerbku na zdrowiu, to jest to orzeczenie zmieniające ustalenia lekarza orzecznika.

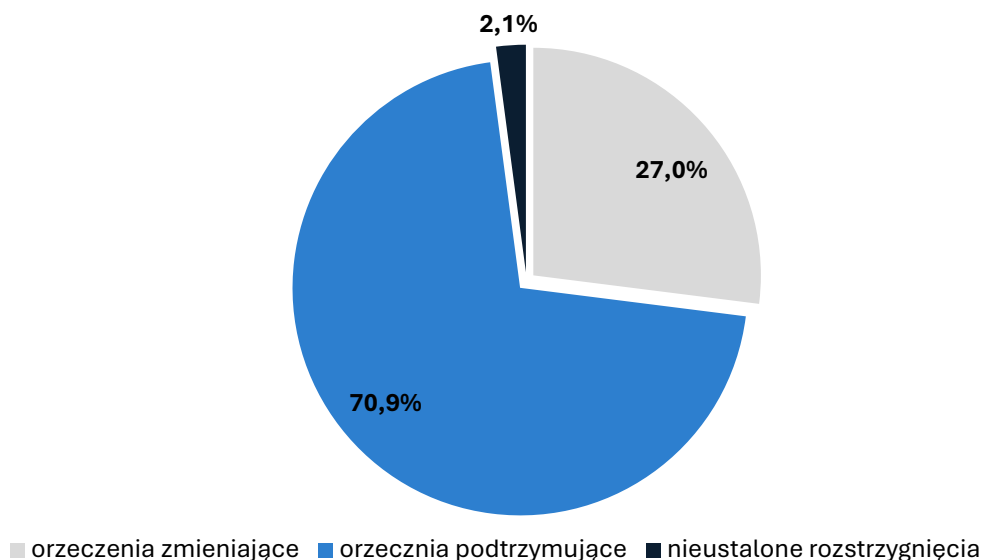
W 2025 r. komisje lekarskie ZUS wydały 19,5 tys. orzeczeń zmieniających, co stanowiło 27,0% wydanych przez nie orzeczeń, natomiast w 51,2 tys. spraw odwoławczych (70,9%) podtrzymały ustalenia lekarza orzecznika, w pozostałych 1,5 tys. przypadków (2,1%) odnotowano brak informacji o końcowym rozstrzygnięciu. Najwyższy odsetek orzeczeń zmieniających ustalenia lekarza orzecznika odnotowano w w orzeczeniach powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu – 36,4%, a najniższy w przypadku orzeczeń stwierdzających potrzebę rehabilitacji leczniczej na wniosek lekarza – 14,8% oraz orzeczeń pierwszorazowych i ponownych w celu ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego – 17,7% (tabl. 5).

Tab.5 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w latach 2024-2025 według rodzaju orzeczenia

Rodzaj orzeczenia a – rok poprzedni = 100		Ogółem	w tym:			
			podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika		zmieniające ustalenia lekarza orzecznika	
			liczba	ogółem = 100	liczba	ogółem = 100
Ogółem*/	2024	74 697	53 029	71,0	20 212	27,1
	2025	72 164	51 185	70,9	19 512	27,0
<i>z tego dotyczące orzeczeń:</i>	a	96,6	96,5	x	96,5	x
pierwszorazowych dla celów rentowych	2024	15 479	10 418	67,3	4 807	31,1
	2025	14 445	9 694	67,1	4 489	31,1
	a	93,3	93,1	x	93,4	x
ponownych dla celów rentowych	2024	19 034	12 685	66,6	5 887	30,9
	2025	18 343	12 108	66,0	5 827	31,8
	a	96,4	95,5	x	99,0	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie renty rodzinnej, o dodatek pielęgnacyjny osoby pobierającej rentę rodzinną	2024	1 486	980	65,9	433	29,1
	2025	1 420	924	65,1	422	29,7
	a	95,6	94,3	x	97,5	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	2024	5 532	4 404	79,6	1 081	19,5
	2025	4 726	3 762	79,6	923	19,5
	a	85,4	85,4	x	85,4	x
powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	2024	8 449	5 143	60,9	3 143	37,2
	2025	7 506	4 606	61,4	2 734	36,4
	a	88,8	89,6	x	87,0	x
pierwszorazowych i ponownych w sprawie renty socjalnej	2024	6 064	4 672	77,0	1 204	19,9
	2025	6 876	5 267	76,6	1 340	19,5
	a	113,4	112,7	x	111,3	x
o potrzebie rehabilitacji leczniczej na wnioski lekarza leczącego	2024	6 318	5 393	85,4	899	14,2
	2025	5 937	5 033	84,8	878	14,8
	a	94,0	93,3	x	97,7	x
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego	2024	10 073	7 757	77,0	2 127	21,1
	2025	8 388	6 438	76,8	1 813	21,6
	a	83,3	83,0	x	85,2	x
pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego	2024	-	-	-	-	-
	2025	2 202	1 785	81,1	389	17,7
	a	x	x	x	x	x
w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2024	2 012	1 027	70,3	474	27,6
	2025	2 064	1 403	68,0	629	30,5
	a	102,6	99,2	x	113,3	x
pozostałych**/	2024	250	162	64,8	76	30,4
	2025	257	165	64,2	68	26,5
	a	102,8	101,9	x	89,5	x

*/m. in. w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) oraz o potrzebie rehabilitacji leczniczej

Rys.3 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r.

W 2025 r. komisje lekarskie Zakładu najwięcej orzeczeń wydały ubezpieczonym w województwie: wielkopolskim – 10,5 tys., mazowieckim – 8,5 tys. oraz śląskim – 7,1 tys., najmniej natomiast w województwach: lubuskim – 1,8 tys., podlaskim – 2,0 tys. i opolskim – 2,1%. Najczęściej odwoływano się od orzeczeń lekarzy orzeczników (relacja orzeczeń komisji lekarskich do orzeczeń lekarzy orzeczników) w województwach: opolskim – 16,3% oraz wielkopolskim – 16,0%, najrzadziej natomiast w województwie śląskim i łódzkim – po 5,8%. Średni odsetek odwołań od orzeczeń lekarzy orzeczników w kraju wynosił 9,2% (tabl. 6 i rys. 4).

Ustalenia lekarza orzecznika najczęściej zmieniano w województwie zachodniopomorskim – w 43,4% oraz lubelskim – w 38,5% przypadków, natomiast orzeczenia podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika najczęściej wydawano w województwie podlaskim – 84,6% przypadków, pomorskim – 80,5% i opolskim – 80,2%.

Tab.6 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według województw*/

Województwa	Orzeczenia wydane przez:		Udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach wydanych przez lekarza orzecznika
	lekarzy orzeczników	komisje lekarskie	
OGÓŁEM	785 361	72 164	9,2
Dolnośląskie	51 342	5 776	11,3
Kujawsko-pomorskie	55 085	3 325	6,0
Lubelskie	47 090	3 175	6,7
Lubuskie	20 679	1 841	8,9
Łódzkie	51 040	2 959	5,8
Małopolskie	55 679	6 046	10,9
Mazowieckie	96 990	8 486	8,7
Opolskie	12 843	2 093	16,3
Podkarpackie	35 832	3 453	9,6
Podlaskie	22 526	1 965	8,7
Pomorskie	49 645	5 702	11,5
Śląskie	121 405	7 100	5,8
Świętokrzyskie	28 638	2 589	9,0
Warmińsko-mazurskie	27 471	3 347	12,2
Wielkopolskie	65 785	10 527	16,0
Zachodniopomorskie	43 311	3 780	8,7

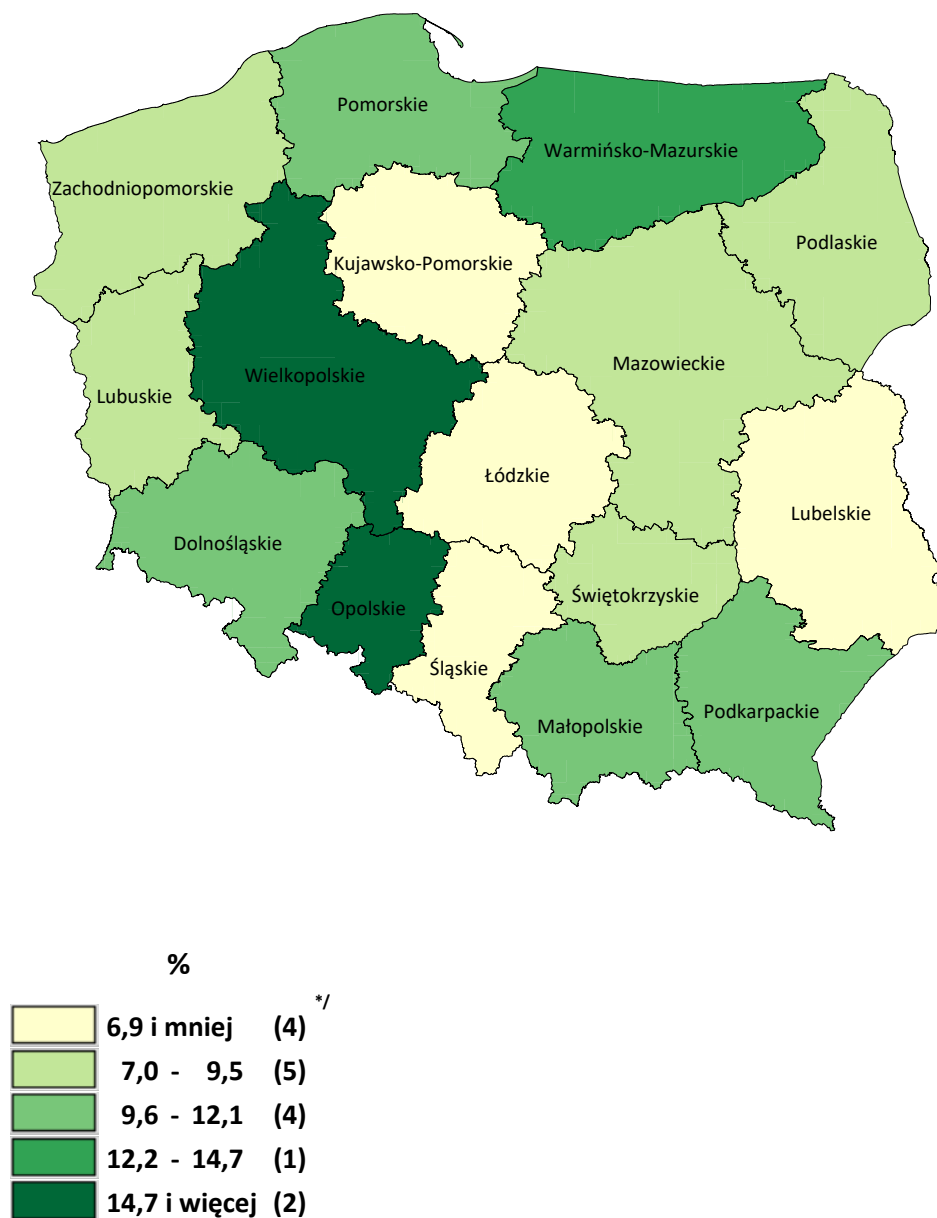
*/ województwo zamieszkania osoby zgłaszającej sprzeciw

Tab.7 Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie ZUS w 2025 r. według rodzaju ustalenia i województw*/

Województwa	Ogółem	w tym:			
		podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika		zmieniające ustalenia lekarza orzecznika	
		liczba	ogółem = 100	liczba	ogółem = 100
OGÓŁEM	72 164	51 185	70,9	19 512	27,0
Dolnośląskie	5 776	3 852	66,7	1 832	31,7
Kujawsko-pomorskie	3 325	2 105	63,3	1 196	36,0
Lubelskie	3 175	1 945	61,3	1 223	38,5
Lubuskie	1 841	1 150	62,5	619	33,6
Łódzkie	2 959	2 274	76,9	625	21,1
Małopolskie	6 046	4 124	68,2	1 801	29,8
Mazowieckie	8 486	6 375	75,1	1 920	22,6
Opolskie	2 093	1 678	80,2	393	18,8
Podkarpackie	3 453	2 707	78,4	666	19,3
Podlaskie	1 965	1 663	84,6	299	15,2
Pomorskie	5 702	4 591	80,5	988	17,3
Śląskie	7 100	5 077	71,5	1 737	24,5
Świętokrzyskie	2 589	2 054	79,3	446	17,2
Warmińsko-mazurskie	3 347	2 577	77,0	729	21,8
Wielkopolskie	10 527	6 891	65,5	3 396	32,3
Zachodniopomorskie	3 780	2 122	56,1	1 642	43,4

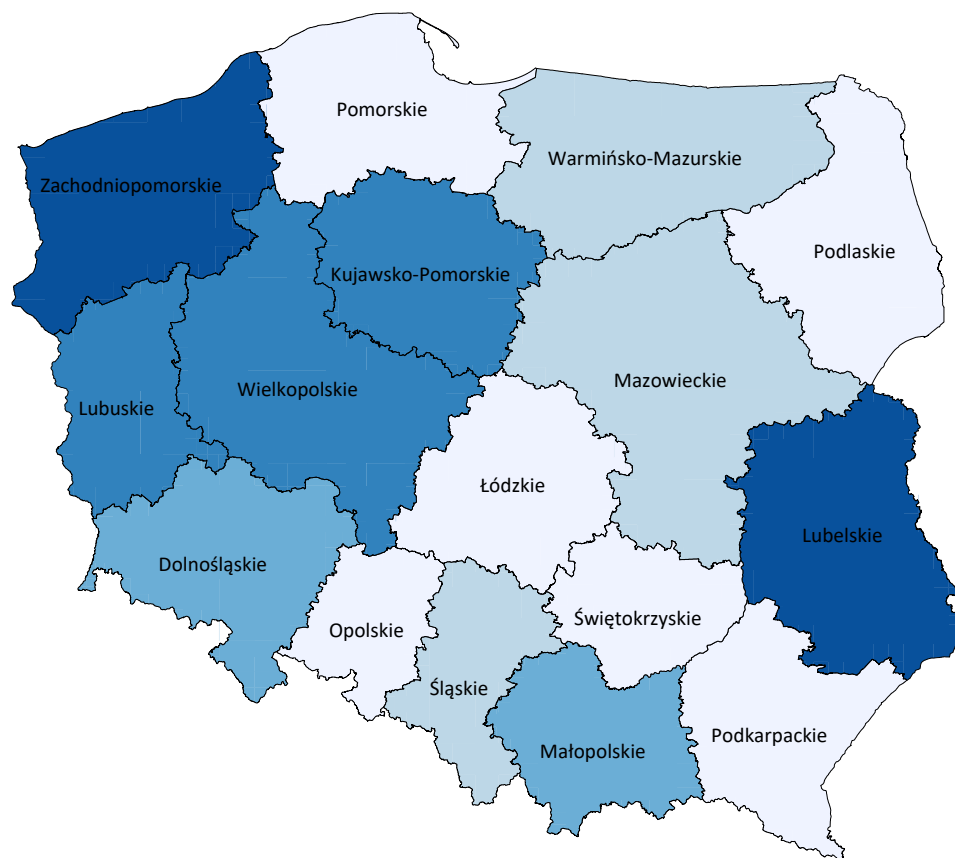
*/ województwo zamieszkania osoby zgłaszającej sprzeciw

Rys. 4 Udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach lekarzy orzeczników w 2025 r.

^{*/} liczba województw

Rys. 5 Udział orzeczeń zmieniających orzeczenia lekarzy orzeczników w orzeczeniach ogółem wydanych przez komisje lekarskie w 2025 r.

%		
	21,5 i mniej	(6) ^{*/}
	21,6 - 26,6	(3)
	26,7 - 31,7	(2)
	31,8 - 36,8	(3)
	36,9 i więcej	(2)

^{*/} liczba województw

2.1. Zmiany w ustaleniach lekarza orzecznika

W 2025 r. komisje lekarskie wydały 19,5 tys. (27,0%) orzeczeń zmieniających orzeczenie lekarza orzecznika. Najczęściej zmieniały ustalony przez lekarza orzecznika w orzeczeniach pierwszorazowych i ponownych rentowych stopień niezdolności do pracy. Zmiany te dotyczyły 66,4% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 73,5% orzeczeń ponownych rentowych.

W 2025 roku komisje lekarskie zmieniły również:

- datę powstania niezdolności do pracy (w 17,7% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 7,0% ponownych),
- związek niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami powstania niezdolności do pracy (w 5,4% orzeczeń pierwszorazowych i 6,3% ponownych),
- przewidywany okres niezdolności do pracy (w 5,0% orzeczeń pierwszorazowych i 6,6% ponownych).

Badanie grup ubezpieczonych z orzeczeniem pierwszorazowym i ponownym rentowym, w stosunku do których zmieniono stopień niezdolności do pracy wykazało, że orzeczenia komisji lekarskich były bardziej korzystne dla osób odwołujących się od orzeczeń lekarza orzecznika. W przypadku orzeczeń pierwszorazowych rentowych przed wydaniem orzeczenia komisji lekarskiej 36,0% osób legitymowało się brakiem niezdolności do pracy, 23,6% miało orzeczoną częściową niezdolność do pracy, 11,2% całkowitą niezdolność do pracy, a 2,6% całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji. Po rozpatrzeniu odwołań i ponownym ustaleniu stopnia niezdolności do pracy przez komisje lekarskie – brak niezdolności do pracy występował w 11,7% przypadków (spadek o 24,3 pkt. procentowego w stosunku do roku poprzedniego), częściowa niezdolność do pracy – w 29,0% (wzrost o 5,4 pkt. procentowego), całkowita niezdolność do pracy – w 14,6% (wzrost o 3,4 pkt. procentowego), a całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji – w 4,5% (wzrost o 1,9 pkt. procentowego). Ponadto po wydaniu orzeczeń przez komisje lekarskie zauważalny jest znaczny wzrost udziału badanych z uprawnieniami do świadczenia rehabilitacyjnego z 18,5% przypadków do 37,3%.

W przypadku orzeczeń ponownych rentowych po ustaleniach komisji lekarskich udział orzeczeń o braku niezdolności do pracy był wyższy o 22,5 punktu procentowego. Udział orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz o częściowej niezdolności do

pracy wzrósł odpowiednio o 5,0 i 8,2 punktu procentowego, a o całkowitej niezdolności do pracy wzrósł o 3,9 punktu procentowego.

Tab.8 Struktura orzeczeń w sprawach rentowych wydanych przez komisje lekarskie w latach 2024-2025 zmieniających ustalenia lekarza orzecznika

Orzeczenia		Pierwszorazowe rentowe wydane przez:		Ponowne rentowe wydane przez:	
		lekarza orzecznika	komisje lekarskie	lekarza orzecznika	komisje lekarskie
OGÓŁEM	2024	100,0	100,0	100,0	100,0
	2025	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>w tym ustalające:</i>					
całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	2024	2,8	5,1	3,7	8,5
	2025	2,6	4,5	3,2	8,2
brak niezdolności do samodzielnej egzystencji	2024	1,3	1,8	7,5	5,3
	2025	1,2	1,9	6,3	5,3
całkowitą niezdolność do pracy	2024	13,3	15,1	10,7	12,6
	2025	11,2	14,6	8,9	12,8
brak całkowitej niezdolności do pracy	2024	0,4	0,3	3,4	1,8
	2025	0,6	0,2	3,6	1,9
częściową niezdolność do pracy	2024	23,4	27,0	21,5	29,4
	2025	23,6	29,0	20,2	28,4
uprawnienia do świadczenia rehabilitacyjnego	2024	23,7	39,1	19,2	32,9
	2025	18,5	37,3	17,4	32,6
brak niezdolności do pracy	2024	34,2	10,9	33,2	8,6
	2025	36,0	11,7	33,1	10,6

W 2025 r. w sprawach powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu komisje lekarskie wydały 7,5 tys. orzeczeń, co stanowiło 10,4% ogółu orzeczeń. W związku z wypadkami przy pracy rozpatrzono 91,7% odwołań, a w związku z chorobami zawodowymi 8,3%. W przypadku 2,7 tys. orzeczeń (tj. 36,4%) komisje lekarskie dokonały zmian ustaleń lekarzy orzeczników. Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu osób badanych przez lekarzy orzeczników wynosił 6,1%, a badanych przez komisje 8,0%. Wysokość uszczerbku zależna była od rodzaju okoliczności. Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy orzeczonego przez komisje lekarskie wyniósł 7,1% i był wyższy o 1,6 pkt. procentowego od orzeczonego przez lekarzy orzeczników. W przypadku chorób

zawodowych był wyższy o 1,6 pkt. procentowego od orzeczonego przez lekarzy orzeczników i wynosił 17,6%.

Tab.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według okoliczności powstania uszczerbku oraz wybranych rodzajów urazów i chorób zawodowych

Orzeczenia	Przeciętny procent uszczerbku ustalony przez:	
	lekarza orzecznika	komisje lekarskie
OGÓŁEM	6,1	8,0
Wypadki przy pracy	5,5	7,1
uszkodzenia kończyny dolnej	5,0	6,3
uszkodzenia śródreęcza i palców	3,3	3,9
uszkodzenia kończyny górnej	7,0	8,0
uszkodzenia kręgosłupa	9,3	13,8
uszkodzenia twarzy	3,0	3,2
uszkodzenia głowy	12,3	19,5
uszkodzenia narządu słuchu	16,1	20,6
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	12,7	14,1
uszkodzenia miednicy	16,3	18,3
uszkodzenia narządu wzroku	17,8	21,8
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	12,2	17,9
porażenia lub niedowład	12,7	15,0
Choroby zawodowe	16,0	17,6
przewlekłe choroby narządu głosu	16,8	15,4
schorzenia układu oddechowego	26,1	30,5
pylice krzemowe	19,2	15,2
pylice azbestowe	20,3	20,1
pylice górników kopalń węgla	16,1	16,8
pylice spawaczy	21,0	18,0
schorzenia nerwów, mięśni	9,1	10,0
choroby zakaźne i pasożytnicze	6,1	6,4
uszkodzenia narządu słuchu	28,3	28,5
nowotwory złośliwe	45,8	43,7
zespół wibracyjny	27,6	25,0
choroby skóry	14,3	10,6

Spośród 6,9 tys. orzeczeń pierwszorazowych i ponownych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie w sprawie o rentę socjalną w 23,4% przypadków zmieniono ustalenia lekarza orzecznika. Najczęściej zmiany dotyczyły ustaleń: stopnia niezdolności do pracy (52,2%), związku niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami (21,3%), daty powstania niezdolności do pracy (9,8%).

W związku z orzeczeniami w sprawie renty socjalnej, zmiany komisji lekarskich były korzystne zarówno w przypadku osób z orzeczeniami pierwszorazowymi, jak również z orzeczeniami ponownymi. Rozpatrując te orzeczenia łącznie, przed wydaniem orzeczeń komisji lekarskich – 56,2% badanych miało orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy bądź całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, a ich brak – 19,3%. Po rozpatrzeniu odwołań i ponownym ustaleniu stopnia niezdolności do pracy przez komisje lekarskie – całkowitą niezdolność do pracy orzeczono w 81,4% przypadków, a jej brak w 11,9%.

3. Charakterystyka osób badanych

W 2025 r. mężczyźni stanowili 51,5% badanych przez komisje lekarskie. Najwięcej mężczyzn odwoływało się od orzeczeń lekarza orzecznika w sprawach o ustalenie procentowego uszczerbku na zdrowiu – 64,9%, najmniej od orzeczeń stwierdzających potrzebę rehabilitacji leczniczej na wniosek lekarza leczącego – 36,4% (tabl. 10).

Średni wiek osób odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników wynosił 49,9 roku (mężczyźni – 49,4 roku, kobiety - 50,5 roku) i był w porównaniu z rokiem poprzednim niższy średnio o blisko 1 rok. Najmłodszy badani (średni wiek – 28,9 roku), to mężczyźni z orzeczeniem pierwszorazowym wydanym przez lekarza orzecznika, ubiegający się o ustalenie prawa do renty socjalnej. Najstarsi, to mężczyźni wnoszący sprzeciw w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego – średnio w wieku 69,1 roku.

Najliczniejszą grupą badanych przez komisje lekarskie w sprawach rentowych byli pracownicy, tzn. zatrudnieni na podstawie umowy o pracę i stanowili 56,1% tej grupy, a kolejną byli pracownicy i osoby nie będące pracownikami ubiegające się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego – 37,9% oraz osoby ubiegające się o ustalenie uprawnień do renty rodzinnej – 4,2% (tabl. 12).

W większości przypadków przyczynami orzekania o niezdolności do pracy osób odwołujących się do komisji lekarskich od orzeczeń pierwszorazowych ustalających dla celów rentowych stopień niezdolności do pracy były:

- choroby układu szkieletowo-mięśniowego (21,7% odwołań),
- zaburzenia psychiczne (16,1%),
- nowotwory (16,0%),
- choroby układu krążenia (14,6%).

W przypadku mężczyzn główną przyczyną orzekania o niezdolności do pracy były choroby układu szkieletowo-mięśniowego – 20,3% orzeczeń, choroby układu krążenia – 19,6% oraz zaburzenia psychiczne – 13,0%, a wśród kobiet choroby układu szkieletowo-mięśniowego – 24,1%, nowotwory – 21,8% i zaburzenia psychiczne – 21,5% (rys. 6).

Wśród odwołań od orzeczeń ponownych rentowych głównymi przyczynami orzekania o niezdolności do pracy były:

- choroby układu szkieletowo-mięśniowego – 19,9% odwołań,
- zaburzenia psychiczne – 16,9%,

- choroby układu krążenia – 15,7% (tabl. 16).

Średni wiek osób odwołujących się od orzeczeń pierwszorazowych rentowych, którym ustalono stopień niezdolności do pracy wynosił 51,5 roku, a odwołujących się od orzeczeń ponownych – 53 lata.

Tab.10 Orzeczenia komisji lekarskich wydane w 2025 r. według rodzaju orzeczenia i płci osób badanych

Rodzaj orzeczenia	Ogółem			w tym:					
	liczba	w odsetkach	średni wiek	Mężczyźni			Kobiety		
				liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek
OGÓŁEM	72 164	100,0	49,9	37 150	100,0	49,4	34 612	100,0	50,5
<i>z tego orzeczenia:</i>									
pierwszorazowe dla celów rentowych	14 445	20,0	49,1	7 574	20,4	50,7	6 773	19,6	47,3
ponowne dla celów rentowych	18 343	25,4	50,6	10 017	27,0	52,3	8 282	23,9	48,6
pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie renty rodzinnej, o dodatek pielęgnacyjny osoby pobierającej rentę rodzinną	1 420	2,0	50,9	604	1,6	44,4	792	2,3	55,0
pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	4 726	6,5	68,6	2 028	5,4	69,1	2 650	7,7	68,2
pierwszorazowe i ponowne dotyczące procentowego uszczerbku na zdrowiu	7 506	10,4	46,7	4 871	13,1	46,1	2 628	7,6	47,8
pierwszorazowe w sprawie renty socjalnej	3 579	5,0	29	1 910	5,1	28,9	1 665	4,8	29,2
ponowne w sprawie renty socjalnej	3 297	4,6	32,9	1 742	4,7	32,5	1 553	4,5	33,2
stwierdzające potrzebę rehabilitacji leczniczej na wniosek lekarza leczącego	5 937	8,2	54,6	2 159	5,8	56	3 778	10,9	53,8
pierwszorazowe i ponowne dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego	8 388	11,6	57,6	3 623	9,8	51,4	4 722	13,7	62,3
pierwszorazowe i ponowne dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia dopełniającego	2 202	3,1	36,2	1 252	3,4	35,4	948	2,7	37,4
w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2 064	2,9	52,5	1 308	3,5	53,5	740	2,1	50,8
pozostałe*/	257	0,3	47,2	62	0,2	41,9	81	0,2	51,3

*/m. in. w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) oraz o potrzebie rehabilitacji leczniczej

Tab.11 Orzeczenia wydane w 2025 r. przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie według płci i wieku

Wyszczególnienie	Orzeczenia wydane przez:					
	lekarzy orzeczników			komisje lekarskie		
	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek
OGÓŁEM	785 361	100,0	50,7	72 164	100,0	49,9
<i>w tym:</i>						
Mężczyźni	410 831	52,3	50,4	37 150	51,5	49,4
Kobiety	369 944	47,1	51,1	34 612	48,0	50,5

Tab.12 Orzeczenia komisji lekarskich w sprawach rentowych wydane w latach 2024-2025 według grup badanych

Orzeczenia a – rok poprzedni = 100		Ogółem		w tym:			
		liczba	w odsetkach	Mężczyźni		Kobiety	
				liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
OGÓŁEM	2024	35 999	100,0	19 391	100,0	16 406	100,0
<i>z tego orzeczenia wydane:</i>	2025	34 208	100,0	18 195	100,0	15 847	100,0
	a	99,0	x	93,8	x	96,6	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2024	20 234	56,2	11 486	59,2	8 598	52,4
	2025	19 195	56,1	10 750	59,1	8 319	52,5
	a	94,9	x	93,6	x	96,8	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom niebędącym pracownikami	2024	607	1,7	445	2,3	160	1,0
	2025	517	1,5	369	2,0	145	0,9
	a	85,2	x	82,9	x	90,6	x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2024	13 552	37,7	6 780	35,0	6 755	41,2
	2025	12 980	37,9	6 383	35,1	6 585	41,6
	a	95,8	x	94,1	x	97,5	x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do renty rodzinnej	2024	1 486	4,1	572	2,9	883	5,4
	2025	1 420	4,2	604	3,3	792	5,0
	a	95,6	x	105,6	x	89,7	x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2024	120	0,3	108	0,6	10	0,0
	2025	96	0,3	89	0,5	6	0,0
	a	80,0	x	82,4	x	60,0	x
Pierwszorazowe rentowe	2024	15 479	100,0	8 202	100,0	7 156	100,0
<i>z tego wydane:</i>	2025	14 445	100,0	7 574	100,0	6 773	100,0
	a	93,3	x	92,3	x	94,6	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2024	8 421	54,4	4 594	56,0	3 720	52,0
	2025	8 013	55,5	4 374	57,8	3 549	52,4
	a	95,2	x	95,2	x	95,4	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom niebędącym pracownikami	2024	299	1,9	225	2,8	73	1,0
	2025	227	1,6	157	2,1	67	1,0
	a	75,9	x	69,8	x	91,8	x

Tab.12 Orzeczenia komisji lekarskich w sprawach rentowych wydane w latach 2024-2025 według grup badanych (dok.)

Orzeczenia a – rok poprzedni = 100		Ogółem		w tym:			
				Mężczyźni		Kobiety	
		liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2024	6 742	43,6	3 373	41,1	3 357	46,9
	2025	6 190	42,8	3 033	40,0	3 152	46,5
	a	91,8	x	89,9	x	93,9	x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2024	17	0,1	10	0,1	6	0,1
	2025	15	0,1	10	0,1	5	0,1
	a	88,2	x	100,0	x	83,3	x
Ponowne rentowe <i>z tego wydane:</i>	2024	19 034	100,0	10 617	100,0	8 367	100,0
	2025	18 343	100,0	10 017	100,0	8 282	100,0
	a	96,4	x	94,3	x	99,0	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2024	11 813	62,1	6 892	64,9	4 878	58,3
	2025	11 182	61,0	6 376	63,7	4 770	57,6
	a	94,7	x	92,5	x	97,8	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom niebędącym pracownikami	2024	308	1,6	220	2,1	87	1,0
	2025	290	1,6	212	2,1	78	0,9
	a	94,2	x	96,4	x	89,7	x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2024	6 810	35,8	3 407	32,1	3 398	40,6
	2025	6 790	37,0	3 350	33,4	3 433	41,5
	a	99,7	x	98,3	x	101,0	x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2024	103	0,5	98	0,9	4	0,0
	2025	81	0,4	79	0,8	1	0,0
	a	78,6	x	80,6	x	25,0	x
Orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	2024	1 486	100,0	572	100,0	883	100,0
	2025	1 420	100,0	604	100,0	792	100,0
	a	95,6	x	105,6	x	89,7	x
<i>z tego:</i> pierwszorazowe	2024	967	65,1	385	67,3	553	62,6
	2025	918	64,6	395	65,4	500	63,1
	a	94,9	x	102,6	x	90,4	x
ponowne	2024	519	34,9	187	32,7	330	37,4
	2025	502	35,4	209	34,6	292	36,9
	a	96,7	x	111,8	x	88,5	x

W związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych, komisje lekarskie najczęściej ustalały niezdolność do pracy na okres od 13 do 24 miesięcy (31,6% orzeczeń). W przypadku odwołań od orzeczeń ponownych rentowych najczęściej ustalały również na okres od 13 do 24 miesięcy (25,2% orzeczeń). Orzeczenia bezterminowe stwierdzające trwałą niezdolność do pracy w sprawach pierwszorazowych rentowych stanowiły 11,3%, natomiast w sprawach ponownych rentowych - 14,8%. W porównaniu z rokiem poprzednim ich udział

w przypadku orzeczeń pierwszorazowych zmniejszył się o 0,4 punktu procentowego, a w przypadku orzeczeń ponownych o 0,2 punktu procentowego (tabl. 17, 19). Porównując struktury ustalonych przez komisje lekarskie okresów niezdolności do pracy w ramach orzeczeń pierwszorazowych i ponownych (bez orzeczeń bezterminowych) obserwujemy, że udział okresów 25 miesięcy i dłuższych był znacznie wyższy w przypadku odwołań od orzeczeń ponownych (32,4%), natomiast dla orzeczeń pierwszorazowych wynosił 14,7%. Średni okres ważności orzeczeń pierwszorazowych wydanych dla celów rentowych przez komisje lekarskie wynosił 16,1 miesiący, a przypadku orzeczeń ponownych 21,4 miesiący.

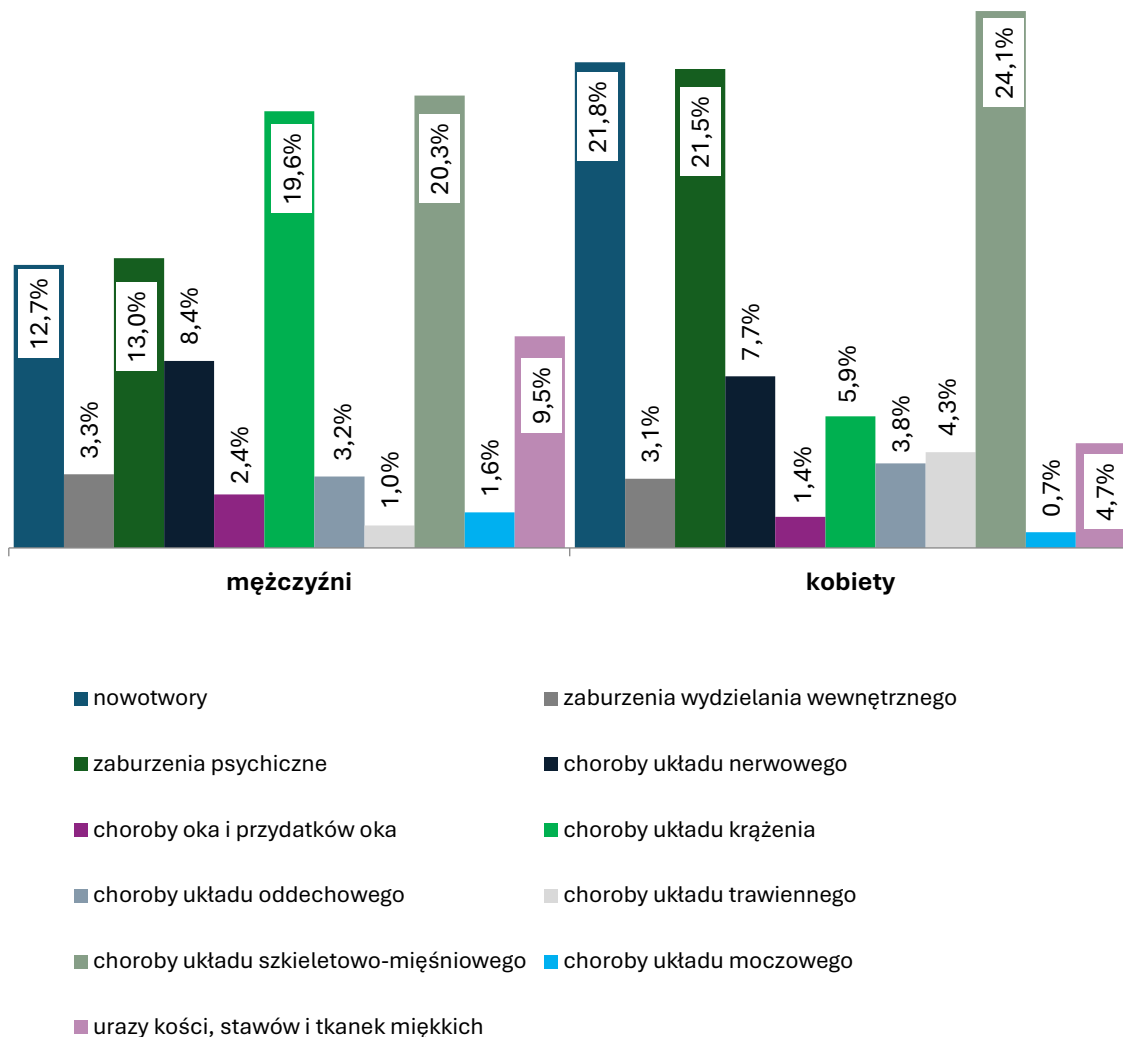
Tab.13 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wieku badanych i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wiek osób badanych w latach:							Średni wiek
			19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej	
OGÓŁEM	2024	100,0	0,1	4,2	10,6	24,0	38,8	20,2	2,2	50,9
	2025	100,0	0,1	3,5	9,6	22,9	40,4	21,8	1,7	51,5
<i>w tym:</i>										
nowotwory	2024	100,0	0,2	2,2	6,8	24,9	41,2	22,1	2,6	52,5
	2025	100,0	-	1,8	7,1	26,4	44,5	18,9	1,3	52,1
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	100,0	-	5,2	12,5	27,1	34,4	17,7	3,1	49,9
	2025	100,0	-	1,9	8,7	21,4	48,6	18,4	1,0	52,0
zaburzenia psychiczne	2024	100,0	-	9,5	19,0	30,9	29,5	10,8	0,3	45,9
	2025	100,0	0,2	9,4	19,8	30,6	29,4	10,2	0,4	45,7
zaburzenia zachowania	2024	100,0	-	6,7	11,2	24,3	39,0	16,6	2,2	49,8
	2025	100,0	-	3,5	11,6	24,8	41,1	17,8	1,2	50,4
choroby układu nerwowego	2024	100,0	-	5,0	11,7	33,3	28,3	21,7	-	48,8
	2025	100,0	-	1,6	12,3	20,0	40,0	24,6	1,5	52,2
choroby oka i przydatków oka	2024	100,0	-	1,0	5,4	16,3	42,7	32,8	1,8	54,8
	2025	100,0	-	1,5	4,3	15,5	42,0	34,3	2,4	55,2
choroby układu krążenia	2024	100,0	-	-	-	10,3	42,7	33,8	13,2	58,8
	2025	100,0	-	0,9	2,8	9,2	28,4	55,0	3,7	58,0
choroby układu oddechowego	2024	100,0	-	3,6	15,5	30,9	40,5	9,5	-	48,5
	2025	100,0	-	4,4	10,1	34,8	34,8	15,9	-	49,0
choroby układu trawiennego	2024	100,0	-	1,4	6,0	19,7	47,5	24,0	1,4	53,3
	2025	100,0	0,1	1,4	6,3	18,9	48,1	23,7	1,5	53,5
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	100,0	-	2,2	19,6	30,4	28,2	19,6	-	48,4
	2025	100,0	-	-	22,0	24,4	39,0	12,2	2,4	50,0
choroby układu moczowo-płciowego	2024	100,0	-	7,6	16,6	28,1	33,2	12,1	2,4	47,5
	2025	100,0	-	5,3	11,8	25,7	36,7	17,6	2,9	49,8
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
	2025	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-

Tab.14 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i wieku badanych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wiek osób badanych w latach:							Średni wiek	
			19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej		
OGÓŁEM	2024	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	50,9
	<i>w tym:</i> 2025	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	51,5
nowotwory	2024	17,1	100,0	9,1	10,9	17,8	18,2	18,8	20,0	52,5	
	2025	16,0	-	8,1	11,8	18,4	17,6	13,9	13,0	52,1	
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	2,8	-	3,5	3,4	3,2	2,5	2,5	4,0	49,9	
	2025	3,3	-	1,8	3,0	3,0	3,9	2,8	1,9	52,0	
zaburzenia psychiczne zaburzenia zachowania	2024	17,2	-	38,5	30,7	22,1	13,0	9,3	2,7	45,9	
	2025	16,1	50,0	43,2	33,1	21,5	11,7	7,5	3,7	45,7	
choroby układu nerwowego	2024	9,3	-	14,7	9,8	9,4	9,3	7,6	9,3	49,8	
	2025	8,1	-	8,1	9,8	8,8	8,3	6,7	5,6	50,4	
choroby oka i przydatków oka	2024	1,8	-	2,1	2,0	2,5	1,3	1,9	-	48,8	
	2025	2,1	-	0,9	2,6	1,8	2,0	2,3	1,9	52,2	
choroby układu krążenia	2024	15,2	-	3,5	7,8	10,4	16,8	24,8	12,0	54,8	
	2025	14,6	-	6,3	6,6	9,9	15,2	23,1	20,4	55,2	
choroby układu oddechowego	2024	2,0	-	-	-	0,9	2,2	3,4	12,0	58,8	
	2025	3,4	-	0,9	1,0	1,4	2,4	8,7	7,4	58,0	
choroby układu trawiennego	2024	2,5	-	2,1	3,6	3,2	2,6	1,2	-	48,5	
	2025	2,2	-	2,7	2,3	3,3	1,9	1,6	-	49,0	
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	18,7	-	6,3	10,6	15,3	22,8	22,2	12,0	53,3	
	2025	21,7	50,0	9,0	14,1	17,9	25,8	23,7	18,5	53,5	
choroby układu moczowo-płciowego	2024	1,4	-	0,7	2,5	1,7	1,3	1,3	-	48,4	
	2025	1,3	-	-	3,0	1,4	1,2	0,7	1,9	50,0	
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	8,6	-	15,4	13,4	10,0	7,3	5,1	9,3	47,5	
	2025	7,7	-	11,7	9,5	8,7	7,0	6,2	13,0	49,8	

Rys.6 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych

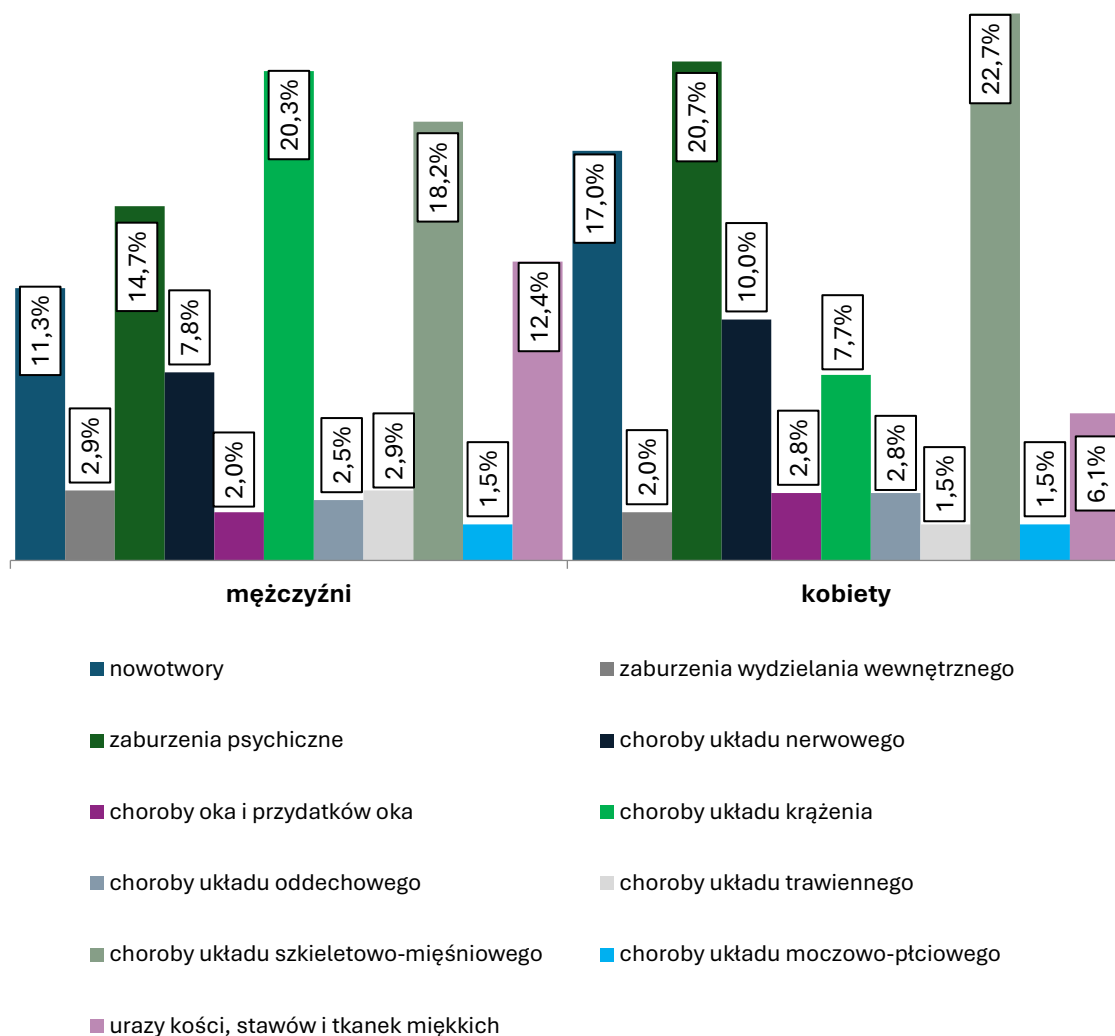
Tab.15 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według wieku badanych i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wiek osób badanych w latach:							Średni wiek
			19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej	
OGÓŁEM	2024	100,0	0,1	1,1	7,8	22,1	43,7	21,8	3,4	52,9
	2025	100,0	-	1,2	6,7	22,5	45,2	21,0	3,4	53,0
<i>w tym:</i>										
nowotwory	2024	100,0	0,2	0,8	6,5	22,1	41,2	26,9	2,3	53,5
	2025	100,0	-	0,8	3,7	18,5	47,1	27,9	2,0	54,5
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	100,0	-	1,9	6,3	25,2	45,9	20,7	-	52,3
	2025	100,0	-	0,8	6,4	23,0	48,4	21,4	-	52,5
zaburzenia psychiczne zaburzenia zachowania	2024	100,0	-	2,3	12,5	31,5	39,8	12,7	1,2	49,6
	2025	100,0	-	2,0	11,3	32,3	43,5	9,3	1,6	49,7
choroby układu nerwowego	2024	100,0	-	0,4	10,4	27,5	43,3	16,7	1,7	51,5
	2025	100,0	-	1,2	9,4	27,2	45,1	14,5	2,6	51,2
choroby oka i przydatków oka	2024	100,0	-	0,7	8,3	24,1	52,6	11,3	3,0	51,7
	2025	100,0	-	3,6	9,9	22,5	45,1	15,3	3,6	51,3
choroby układu krążenia	2024	100,0	-	0,4	3,7	10,8	44,5	37,1	3,5	56,5
	2025	100,0	-	0,3	3,6	13,0	45,4	35,6	2,1	55,9
choroby układu oddechowego	2024	100,0	-	-	1,6	9,1	38,0	30,6	20,7	59,0
	2025	100,0	-	-	0,8	8,7	40,5	33,3	16,7	58,9
choroby układu trawiennego	2024	100,0	-	-	14,3	25,0	42,8	16,7	1,2	51,0
	2025	100,0	-	1,7	11,2	22,4	44,9	19,8	-	50,8
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	100,0	-	0,4	5,9	19,7	50,0	21,5	2,5	53,9
	2025	100,0	-	0,3	4,1	21,3	51,0	20,9	2,4	53,7
choroby układu moczowo-płciowego	2024	100,0	-	1,2	6,1	28,0	53,7	9,8	1,2	51,2
	2025	100,0	-	1,4	8,5	40,8	32,4	16,9	-	50,3
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	100,0	0,6	2,8	10,8	23,9	37,8	16,6	7,5	51,2
	2025	100,0	-	2,9	9,9	25,1	37,9	14,8	9,4	51,7

Tab.16 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i wieku badanych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wiek osób badanych w latach:							Średni wiek	
			19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60-64	65 i więcej		
OGÓŁEM	2024	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	52,9
	2025	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	53,0
<i>w tym:</i>											
nowotwory	2024	12,8	25,0	8,9	10,8	12,8	12,1	15,9	8,5		53,5
	2025	13,4	-	8,8	7,5	11,0	14,0	17,8	8,8		54,5
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	3,1	-	5,4	2,5	3,5	3,3	3,0	-		52,3
	2025	2,6	-	1,8	2,5	2,7	2,8	2,7	-		52,5
zaburzenia psychiczne zaburzenia zachowania	2024	17,4	-	35,7	27,8	24,8	15,8	10,1	6,3		49,6
	2025	16,9	-	28,1	28,6	24,2	16,3	7,5	7,8		49,7
choroby układu nerwowego	2024	9,0	-	3,6	12	11,2	8,9	6,9	4,5		51,5
	2025	8,6	-	8,8	12,1	10,4	8,6	5,9	6,6		51,2
choroby oka i przydatków oka	2024	2,6	-	1,8	2,8	2,8	3,1	1,3	2,3		51,7
	2025	2,3	-	7,0	3,4	2,3	2,3	1,7	2,4		51,3
choroby układu krążenia	2024	15,9	-	5,4	7,5	7,8	16,2	27,1	16,5		56,5
	2025	15,7	-	3,5	8,4	9,0	15,7	26,6	9,6		55,9
choroby układu oddechowego	2024	2,4	-	-	0,5	1,0	2,1	3,3	14,2		59,0
	2025	2,6	-	-	0,3	1,0	2,3	4,2	12,7		58,9
choroby układu trawiennego	2024	1,6	-	-	3,0	1,9	1,6	1,3	0,6		51,0
	2025	2,4	-	3,5	4,0	2,4	2,4	2,3	-		50,8
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	19,4	-	7,1	14,5	17,3	22,2	19,2	14,2		53,9
	2025	19,9	-	5,3	12,1	18,8	22,4	19,8	13,9		53,7
choroby układu moczowo-płciowego	2024	1,6	-	1,8	1,3	2,0	2,0	0,7	0,6		51,2
	2025	1,5	-	1,8	1,9	2,7	1,1	1,2	-		50,3
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	10,5	75,0	26,8	14,5	11,3	9,0	8,0	22,7		51,2
	2025	10,1	-	24,6	14,9	11,2	8,4	7,1	27,7		51,7

Rys.7 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych

Tab.17 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo	Przeciętny okres niezdolności do pracy w m-cach
			do 3 m-cy	4-6	7-9	10-12	13-24	25-36	37 m-cy i więcej		
OGÓŁEM	2024	100,0	1,6	8,6	5,1	28,8	31,2	10,2	2,8	11,7	16,3
<i>w tym:</i>	2025	100,0	2,3	7,3	5,9	28,5	31,6	10,7	2,4	11,3	16,1
nowotwory	2024	100,0	0,5	4,1	3,5	26,2	40,1	12,3	3,0	10,3	18,1
	2025	100,0	1,1	2,2	3,9	30,7	38,9	12,6	1,3	9,3	17,4
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	100,0	-	6,1	3,0	37,4	28,3	10,1	4,0	11,1	17,0
	2025	100,0	-	4,8	9,6	26,9	32,7	13,5	5,8	6,7	17,3
zaburzenia psychiczne	2024	100,0	1,2	5,9	6,4	30,6	32,0	12,5	2,3	9,1	16,9
zaburzenia zachowania	2025	100,0	1,3	7,2	6,9	31,1	32,2	9,3	1,9	10,1	15,7
choroby układu nerwowego	2024	100,0	1,3	6,3	4,1	25,4	31,4	13,0	4,8	13,7	18,2
	2025	100,0	-	3,9	3,5	25,9	33,6	12,7	5,4	15,0	19,0
choroby oka i przydatków oka	2024	100,0	-	5,0	3,3	13,3	23,3	16,7	6,7	31,7	22,4
	2025	100,0	1,5	-	3,0	10,6	34,9	19,7	6,1	24,2	22,9
choroby układu krążenia	2024	100,0	1,5	6,6	4,9	31,9	32,1	8,5	2,9	11,6	15,9
	2025	100,0	0,8	4,0	6,0	26,6	36,0	11,1	1,7	13,8	16,8
choroby układu oddechowego	2024	100,0	1,5	-	-	22,0	35,3	11,8	4,4	25,0	20,5
	2025	100,0	4,5	4,5	6,2	15,2	33,0	12,5	3,6	20,5	17,8
choroby układu trawiennego	2024	100,0	2,1	10,6	2,1	34,1	28,7	7,5	1,1	13,8	14,6
	2025	100,0	2,6	3,9	6,5	32,4	29,9	9,1	2,6	13,0	16,0
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	100,0	2,1	15,9	7,5	30,8	24,4	7,9	1,1	10,3	13,6
	2025	100,0	4,7	14,7	6,3	32,0	25,2	7,4	1,3	8,4	13,3
choroby układu moczowo-płciowego	2024	100,0	2,2	6,7	-	13,3	46,7	15,5	8,9	6,7	21,3
	2025	100,0	-	-	4,9	26,8	31,7	19,5	7,3	9,8	21,2
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	100,0	4,8	18,5	7,6	27,5	26,5	5,5	2,7	6,9	13,6
	2025	100,0	6,5	14,6	10,5	24,7	25,1	6,5	3,2	8,9	13,7

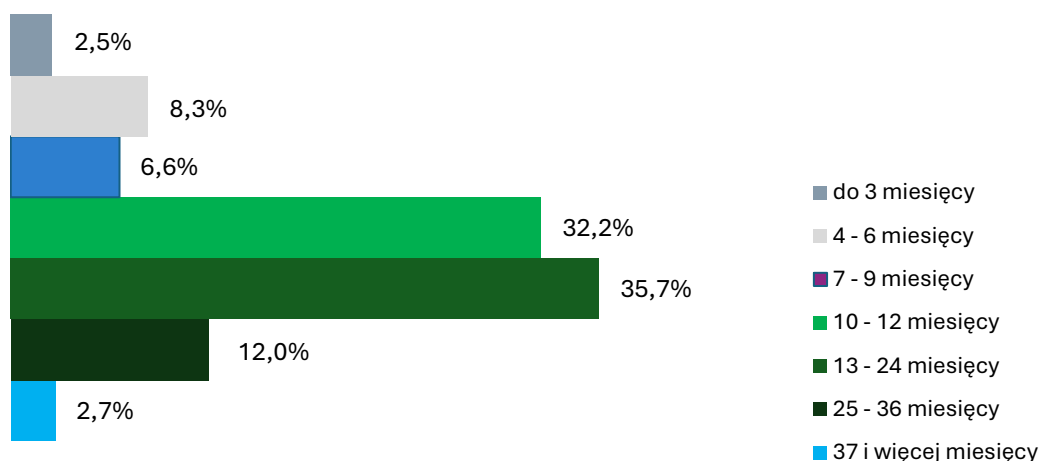
Tab.18 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych lekarzy orzeczników według wybranych grup chorobowych i przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy

Grupy chorobowe		Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo	Przeciętny okres niezdolności do pracy w m-cach	
			do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej			
OGÓŁEM	2024	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	16,3
<i>w tym:</i>	2025	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	16,1
nowotwory	2024	17,5	5,3	8,4	11,9	15,9	22,5	21,0	18,9	15,4	15,4	18,1
	2025	16,6	8,2	5,0	11,0	17,9	20,4	19,7	9,1	13,6	13,6	17,4
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	2,9	-	2,0	1,7	3,7	2,6	2,8	4,2	2,7	2,7	17,0
	2025	3,2	-	2,1	5,2	3,0	3,3	4,1	7,8	1,9	1,9	17,3
zaburzenia psychiczne	2024	17,2	12,3	11,7	21,5	18,3	17,6	21,0	14,7	13,4	13,4	16,9
zaburzenia zachowania	2025	16,2	9,6	16,0	18,8	17,6	16,5	14,2	13,0	14,4	14,4	15,7
choroby układu nerwowego	2024	9,1	7,0	6,7	7,3	8,1	9,2	11,6	15,8	10,7	10,7	18,2
	2025	8,0	-	4,2	4,7	7,3	8,5	9,6	18,2	10,6	10,6	19,0
choroby oka i przydatków oka	2024	1,7	-	1,0	1,1	0,8	1,3	2,8	4,2	4,7	4,7	22,4
	2025	2,0	1,4	-	1,0	0,8	2,2	3,8	5,2	4,4	4,4	22,9
choroby układu krążenia	2024	15,3	14,0	11,7	14,7	16,9	15,7	12,7	15,8	15,1	15,1	15,9
	2025	14,5	5,5	8,0	14,7	13,5	16,5	15,1	10,4	17,7	17,7	16,8
choroby układu oddechowego	2024	2,0	1,8	-	-	1,5	2,2	2,3	3,2	4,2	4,2	20,5
	2025	3,5	6,8	2,1	3,7	1,8	3,6	4,1	5,2	6,3	6,3	17,8
choroby układu trawiennego	2024	2,7	3,5	3,4	1,1	3,2	2,5	2,0	1,1	3,2	3,2	14,6
	2025	2,4	2,7	1,3	2,6	2,7	2,2	2,0	2,6	2,7	2,7	16,0
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	18,2	22,8	33,6	26,6	19,5	14,3	14,2	7,4	16,1	16,1	13,6
	2025	21,2	43,8	42,4	22,5	23,8	16,9	14,8	11,7	15,8	15,8	13,3
choroby układu moczowo-płciowego	2024	1,3	1,8	1,0	-	0,6	1,9	2,0	4,2	0,7	0,7	21,3
	2025	1,3	-	-	1,0	1,2	1,3	2,3	3,9	1,1	1,1	21,2
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	8,4	24,6	18,1	12,4	8,1	7,1	4,5	8,4	5,0	5,0	13,6
	2025	7,6	21,9	15,1	13,6	6,6	6,1	4,6	10,4	6,0	6,0	13,7

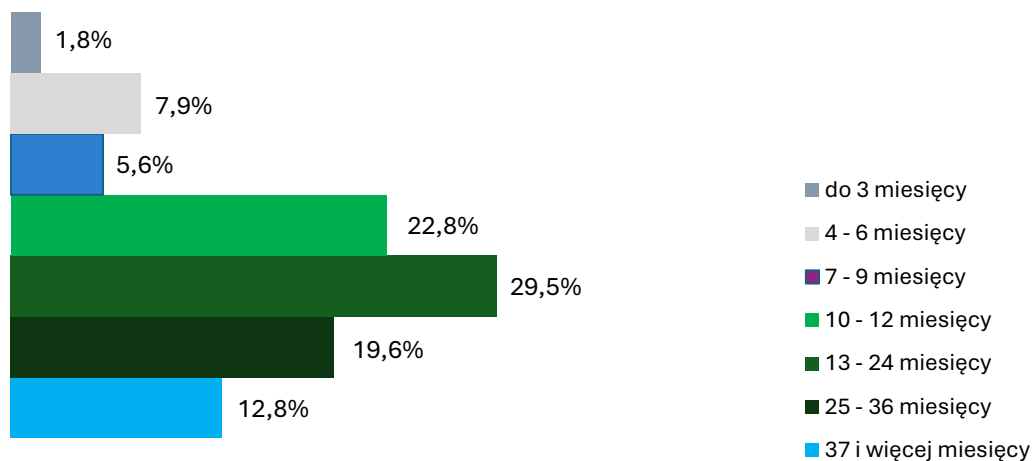
Tab.19 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w latach 2024-2025 w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych lekarzy orzeczników według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe		Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo	Przeciętny okres niezdolności do pracy w m-cach
			do 3 m-cy	4-6	7-9	10-12	13-24	25-36	37 m-cy i więcej		
OGÓŁEM	2024	100,0	1,5	6,2	4,4	18,8	26,0	18,2	9,9	15,0	21,6
<i>w tym:</i>	2025	100,0	1,5	6,7	4,7	19,5	25,2	16,7	10,9	14,8	21,4
nowotwory	2024	100,0	1,9	4,6	5,4	23,1	34,1	15,7	5,5	9,7	19,0
	2025	100,0	0,9	3,6	3,3	24,8	33,5	14,1	7,6	12,2	19,7
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2024	100,0	2,5	0,6	4,4	21,5	28,5	20,9	8,9	12,7	22,0
	2025	100,0	-	3,2	1,6	16,7	24,6	21,4	18,2	14,3	25,4
zaburzenia psychiczne	2024	100,0	1,3	3,7	3,5	15,7	24,9	23,5	13,0	14,4	24,8
zaburzenia zachowania	2025	100,0	1,4	5,0	4,1	15,6	26,4	21,7	13,5	12,3	24,1
choroby układu nerwowego	2024	100,0	0,9	3,2	2,6	16,5	23,4	20,3	15,6	17,5	25,5
	2025	100,0	1,0	4,1	3,1	16,6	21,2	19,5	15,7	18,8	25,2
choroby oka i przydatków oka	2024	100,0	0,7	2,3	1,5	12,1	11,4	22,0	18,9	31,1	29,0
	2025	100,0	-	0,9	0,9	9,0	24,3	21,6	15,3	28,0	27,9
choroby układu krążenia	2024	100,0	0,6	3,9	3,2	17,5	28,6	18,7	9,8	17,7	22,3
	2025	100,0	0,7	5,2	3,8	17,6	27,6	18,2	12,2	14,7	22,7
choroby układu oddechowego	2024	100,0	-	0,8	4,9	14,8	25,4	18,0	9,9	26,2	23,3
	2025	100,0	1,6	6,3	4,7	10,2	21,3	22,1	10,2	23,6	22,5
choroby układu trawiennego	2024	100,0	-	7,1	8,2	24,7	30,6	12,9	7,1	9,4	18,7
	2025	100,0	1,7	5,9	10,2	32,2	16,1	17,8	9,3	6,8	18,7
choroby układu szkieletowo - mięśniowego	2024	100,0	2,1	11,9	7,2	21,6	26,3	13,6	6,4	10,9	17,6
	2025	100,0	2,3	12,7	6,8	25,2	22,9	11,7	6,8	11,6	17,0
choroby układu moczowo-płciowego	2024	100,0	1,2	8,6	2,5	12,3	21,0	24,7	19,8	9,9	26,6
	2025	100,0	1,4	5,5	1,4	11,1	38,9	12,5	12,5	16,7	23,5
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2024	100,0	2,4	10,5	4,0	18,6	19,5	16,9	10,1	18,0	21,2
	2025	100,0	2,3	10,2	7,0	18,7	18,7	14,9	10,8	17,4	20,8

Rys.8 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności

Rys.9 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych w 2025 r. przez komisje lekarskie, w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności

Pomijając orzeczenia ustalające uprawnienia do świadczenia uzupełniającego, trzecią co do liczebności grupą osób odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników, byli badani przez komisje lekarskie w sprawach dotyczących ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu.

W tej grupie przeważali poszkodowani w związku z wypadkami przy pracy. Osoby, którym komisje lekarskie ustaliły procentowy uszczerbek na zdrowiu w związku

z wypadkami przy pracy stanowiły 91,7%, a poszkodowani w związku z chorobami zawodowymi – 8,3%.

Wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy, uszczerbek na zdrowiu komisje lekarskie orzekały najczęściej w związku z:

- uszkodzeniami kończyn dolnych – 41,2% orzeczeń,
- uszkodzeniami śródreżcza i palców – 23,5%
- uszkodzeniami kończyny górnej – 17,5%.

Wśród dotkniętych chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu ustalano najczęściej w związku z:

- pylicami płuc – 23,1% orzeczeń,
- schorzeniami układu oddechowego – 20,8%
- przewlekłymi chorobami narządu głosu – 17,5% (tabl. 20).

Średni wiek osób badanych, którym komisje lekarskie wydały orzeczenie ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wynosił 47,2 roku (dla poszkodowanych w wyniku wypadków przy pracy – 45,8 roku, a w związku z chorobami zawodowymi – 61,5 roku).

Tabela 21 prezentuje orzeczenia komisji lekarskich wydane w 2025 r. osobom ubiegającym się o ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Spośród 6,9 tys. wydanych orzeczeń – 52,1% dotyczyło odwołań od orzeczeń pierwszorazowych wydanych przez lekarza orzecznika, a 47,9% od orzeczeń ponownych. Mężczyźni stanowili 53,1% odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników w sprawie renty socjalnej, a kobiety 46,8%. Orzeczeń ustalających całkowitą niezdolność do pracy (warunek przyznania renty socjalnej), a także całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji wydano 34,5%. Wśród orzeczeń pierwszorazowych odsetek ten wynosił – 30,6%, a wśród ponownych 38,7%.

Chorobami najczęściej powodującymi powstanie całkowitej niezdolności do pracy u osób ubiegających się po raz pierwszy o rentę socjalną były:

- zaburzenia psychiczne – 61,7% orzeczeń,
- choroby układu nerwowego – 10,7%,
- wady rozwojowe wrodzone – 7,8%,
- nowotwory – 3,7%.

W związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych w sprawie renty socjalnej, komisje lekarskie najczęściej ustalały niezdolność do pracy na okres 25-36 miesięcy (20,1% orzeczeń). W związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych najczęściej ustalano

niezdolność do pracy na okres powyżej 37 miesięcy – 28,5% orzeczeń. Orzeczenie bezterminowe stwierdzające trwałą niezdolność do pracy w sprawach pierwszorazowych uzyskało 26,5% badanych, a ponownych – 16,7%. Średni okres ważności orzeczeń pierwszorazowych wyniósł 28,2 miesiąca, a orzeczeń ponownych 34,6 miesiąca.

Tab.20 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według okoliczności powstania uszczerbku oraz rodzajów urazów i wybranych chorób zawodowych

Orzeczenia	Liczba orzeczeń	W odsetkach		Średni wiek badanych
OGÓŁEM:	4 758	100,0	X	47,2
Wypadki przy pracy	4 364	91,7	100,0	45,8
<i>w tym:</i>				
uszkodzenia kończyny dolnej	1 796	37,7	41,2	45,8
uszkodzenia śródreczęa i palców	1 027	21,6	23,5	44,0
uszkodzenia kończyny górnej	764	16,1	17,5	48,4
uszkodzenia kręgosłupa	248	5,2	5,7	47,2
uszkodzenia twarzy	234	4,9	5,4	43,7
uszkodzenia głowy	92	1,9	2,1	46,3
uszkodzenia słuchu	17	0,4	0,4	52,0
uszkodzenia brzucha	36	0,8	0,8	43,9
uszkodzenia miednicy	24	0,5	0,5	49,0
uszkodzenia narządu wzroku	44	0,9	1,0	44,3
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	54	1,1	1,2	50,1
porażenia lub niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	24	0,5	0,5	43,8
Choroby zawodowe	394	8,3	100,0	61,5
<i>w tym:</i>				
przewlekłe choroby narządu głosu	70	1,5	17,8	62,8
schorzenia układu oddechowego	82	1,7	20,8	69,5
pylice krzemowe	18	0,4	4,6	60,0
pylice azbestowe	10	0,2	2,5	69,4
pylice górników kopalń węgla	61	1,3	15,5	59,6
pylice spawaczy	2	0,0	0,5	68,0
schorzenia nerwów, mięśni	64	1,3	16,2	56,4
choroby zakaźne i pasożytnicze	53	1,1	13,5	58,0
uszkodzenia narządu słuchu	10	0,2	2,5	64,5
nowotwory złośliwe	6	0,1	1,5	68,0
choroby skóry	8	0,2	2,0	57,1
zespół wibracyjny	4	0,1	1,0	62,3

Tab.21 Orzeczenia w sprawie renty socjalnej wydane w 2025 r. przez komisje lekarskie ZUS według płci i ustaleń orzecznich

Orzeczenia	Ogółem			w tym:					
				Mężczyźni			Kobiety		
	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek
OGÓŁEM	6 876	100,0	30,9	3 652	53,1	30,6	3 218	46,8	31,2
<i>z tego ustalające:</i>									
całkowitą niezdolność do pracy	2 371	100,0	31,7	1 352	57,0	31,5	1 015	42,8	31,9
brak całkowitej niezdolności do pracy	4 505	100,0	30,4	2 300	51,1	30,1	2 203	48,9	30,8
orzeczenia pierwszorazowe w sprawie renty socjalnej	3 579	100,0	29,0	1 910	53,4	28,9	1 665	46,5	29,2
<i>z tego ustalające:</i>									
całkowitą niezdolność do pracy	1 096	100,0	29,6	625	57,0	29,4	468	42,7	29,8
brak całkowitej niezdolności do pracy	2 483	100,0	28,8	1 285	51,8	28,6	1 197	48,2	29,0
orzeczenia ponowne w sprawie renty socjalnej	3 297	100,0	32,8	1 742	52,8	32,5	1 553	47,1	33,2
<i>z tego ustalające:</i>									
całkowitą niezdolność do pracy	1 275	100,0	33,5	727	57,0	33,4	547	42,9	33,6
brak całkowitej niezdolności do pracy	2 022	100,0	32,5	1 015	50,2	31,9	1 006	49,8	33,0

Tab.22 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych w sprawie renty socjalnej według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe	Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo	Średni okres ważności
		do 3 m-cy	4-6 m-cy	7-9 m-cy	10-12 m-cy	13-24 m-cy	25-36 m-cy	37 m-cy i więcej		
OGÓŁEM	100,0	0,5	1,4	1,3	15,8	18,7	20,1	15,7	26,5	28,2
<i>w tym:</i>										
nowotwory	100,0	-	2,5	7,5	37,5	40,0	7,5	5,0	-	18,5
zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	100,0	0,3	1,3	0,8	16,0	21,6	23,0	17,3	19,7	28,6
choroby układu nerwowego	100,0	-	2,6	-	10,2	9,4	12,8	18,8	46,2	33,9
choroby oka i przydatków oka	100,0	-	-	2,6	2,6	7,7	10,2	20,5	56,4	37,7
choroby układu krążenia	100,0	-	-	10,0	26,7	6,6	23,3	6,7	26,7	21,5
choroby układu szkieletowo-mięśniowego	100,0	-	-	-	14,3	25,0	21,4	3,6	35,7	23,9
wady rozwojowe wrodzone	100,0	-	-	-	2,4	5,9	15,3	17,6	58,8	39,9

Tab.23 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych w sprawie renty socjalnej według wybranych grup chorobowych i przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy

Grupy chorobowe	Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo
		do 3 m-cy	4-6 m-cy	7-9 m-cy	10-12 m-cy	13-24 m-cy	25-36 m-cy	37 m-cy i więcej	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>w tym:</i>									
nowotwory	3,7	40,0	6,7	21,4	8,7	7,8	1,4	1,2	-
zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	61,7	-	60,0	35,7	62,4	71,2	70,5	68,0	45,9
choroby układu nerwowego	10,7	-	20,0	-	6,9	5,4	6,8	12,8	18,6
choroby oka i przydatków oka	3,6	-	-	7,1	0,6	1,5	1,8	4,7	7,6
choroby układu krążenia	2,7	-	-	21,4	4,6	1,0	3,2	1,2	2,8
choroby układu szkieletowo-mięśniowego	2,6	-	23,1	-	2,3	3,4	2,7	0,6	3,4
wady rozwojowe wrodzone	7,8	-	-	-	1,2	2,4	5,9	8,7	17,2

Tab.24 Struktura orzeczeń komisji lekarskich ustalających niezdolność do pracy wydanych w 2025 r. w związku odwołaniami od orzeczeń ponownych w sprawie renty socjalnej według przewidywanego okresu trwania niezdolności do pracy i wybranych grup chorobowych

Grupy chorobowe	Ogółem	Wydane na czas określony:							Bezterminowo	Średni okres ważności
		do 3 m-cy	4-6 m-cy	7-9 m-cy	10-12 m-cy	13-24 m-cy	25-36 m-cy	37 m-cy i więcej		
OGÓŁEM	100,0	0,2	0,9	1,5	8,5	15,8	27,9	28,5	16,7	34,6
<i>w tym:</i>										
nowotwory	100,0	-	2,9	-	20,0	34,3	25,7	17,1	-	26,7
zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	100,0	0,1	0,7	1,7	8,0	14,8	31,7	28,9	14,1	35,0
choroby układu nerwowego	100,0	-	0,8	-	4,5	14,4	22,0	30,3	28,0	37,5
choroby oka i przydatków oka	100,0	-	-	-	1,6	8,2	16,4	31,2	42,6	41,5
choroby układu krążenia	100,0	-	-	-	14,8	18,5	25,9	29,7	11,1	33,2
choroby układu szkieletowo-mięśniowego	100,0	3,2	3,2	-	9,7	32,3	12,9	25,8	12,9	29,0
wady rozwojowe wrodzone	100,0	1,5	-	1,5	8,8	4,4	19,1	38,2	26,5	40,4

Podsumowanie

W 2025 r. komisje lekarskie wydały 72,2 tys. orzeczeń, z tego w związku:

- z wniesieniem sprzeciwu wydano 59,2 tys. orzeczeń,
- ze zgłoszeniem przez głównego lekarza orzecznika bądź lekarza inspektora zarzutu wadliwości 10,5 tys. orzeczeń,
- z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem wadliwości 0,4 tys. orzeczeń.

Komisje lekarskie rozpatrzyły 2,1 tys. spraw skierowanych w trybie zwierzchniego nadzoru Prezesa ZUS lub na podstawie postanowienia sądu.

Najczęściej komisje lekarskie wydawały rozstrzygnięcia w stosunku do:

- orzeczeń ponownych dla celów rentowych – 25,4%,
- orzeczeń pierwszorazowych dla celów rentowych – 20,0%,
- orzeczeń pierwszorazowych i ponownych dla celów ustalenia uprawnień do świadczenia uzupełniającego – 11,6%.

Komisje lekarskie wydały 19,5 tys. orzeczeń, w których zmieniły ustalenia lekarza orzecznika, a w 51,2 tys. orzeczeń podtrzymały ustalenia lekarza orzecznika.

Wysoki odsetek orzeczeń zmieniających ustalenia lekarza orzecznika odnotowujemy w przypadku orzeczeń powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu – 36,4%, najniższy w przypadku orzeczeń stwierdzających potrzebę rehabilitacji leczniczej na wniosek lekarza leczącego – 14,8%.

W orzeczeniach wydanych przez lekarzy orzeczników komisje lekarskie zmieniły:

- ustalony stopień niezdolności do pracy – w odniesieniu do 66,4% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 73,5% orzeczeń ponownych rentowych,
- przewidywany okres niezdolności do pracy – w odniesieniu do 5,0% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 6,6% orzeczeń ponownych rentowych,
- datę powstania niezdolności do pracy – w odniesieniu do 17,7% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 7,0% orzeczeń ponownych rentowych,
- związek niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami powstania niezdolności do pracy – w odniesieniu do 5,4% orzeczeń pierwszorazowych rentowych i 6,3% orzeczeń ponownych rentowych.

W przypadku orzeczeń pierwszorazowych rentowych przed wydaniem orzeczenia przez komisje lekarskie 36,0% osób legitymowało się orzeczeniem stwierdzającym brak niezdolności do pracy, a po rozpatrzeniu przez komisje lekarskie odsetek tych osób wyniósł 11,7%. W przypadku orzeczeń ponownych rentowych odsetek tych osób zmniejszył się z 33,1% do 10,6%.

W 2025 r. mężczyźni stanowili 51,5% osób odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników. Średni wiek osób odwołujących się wynosił 49,9 roku (dla mężczyzn 49,4 roku, a dla kobiet 50,5 roku).

Przyczynami orzekania o niezdolności do pracy osób odwołujących się do komisji lekarskich od orzeczeń pierwszorazowych ustalających dla celów rentowych stopień niezdolności do pracy były:

- choroby układu szkieletowo-mięśniowego (21,7% orzeczeń),
- zaburzenia psychiczne (16,1%),
- nowotwory (16,0%).

Wśród odwołujących się od orzeczeń ponownych rentowych głównymi przyczynami orzekania o niezdolności do pracy były:

- choroby układu szkieletowo-mięśniowego (19,9% orzeczeń),
- zaburzenia psychiczne (16,9%),
- choroby układu krążenia (15,7%).

Wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy, uszczerbek na zdrowiu komisje lekarskie orzekały najczęściej w związku z:

- uszkodzeniami kończyn dolnych (41,2% orzeczeń),
- uszkodzeniami łożyska i palców (23,5%)
- uszkodzeniami kończyny górnej (17,5%).

Wśród osób dotkniętych chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu ustalano najczęściej w związku z:

- pylicami płuc (23,1% orzeczeń),
- chorobami układu oddechowego (20,8%),
- przewlekłymi chorobami narządu głosu – 17,8%.

Średni wiek osób badanych, którym komisje lekarskie wydały orzeczenie ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wynosił 47,2 roku, poszkodowanych w wyniku wypadków przy pracy – 45,8 roku, a w związku z chorobami zawodowymi – 61,5 roku.

Komisje lekarskie wydały 6,9 tys. orzeczeń osobom ubiegającym się o ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Odwołania od orzeczeń pierwszorazowych lekarzy orzeczników stanowiły 52,1%, a od orzeczeń ponownych 47,9% orzeczeń. Brak całkowitej niezdolności do pracy stwierdzono u 69,4% badanych z orzeczeniami pierwszorazowymi i u 61,3% z ponownymi. Całkowita niezdolność do pracy u osób ubiegających się po raz pierwszy o rentę socjalną spowodowana była, w 83,9% przypadków zaburzeniami psychicznymi, chorobami układu nerwowego, wadami rozwojowymi wrodzonymi oraz nowotworami.